

Çin, dünya genelinde giderek daha fazla enerji santrali kuruyor

Hazırlayan: Yüksel Atakan, Dr.Radyasyon Fizikçisi, ybatajan4@gmail.com, 26.04.2025

Oldukça yüksek bir güvenlik riski olarak görülmesine rağmen, dünya genelinde giderek daha fazla ülke enerji santrali yapımında Çin teknolojisine yöneliyor. Geçtiğimiz yıl, bu tür kurulumlarda yeni bir rekor kırıldı. Aynı zamanda rüzgâr ve güneşin küresel enerji güvenliğinde yalnızca ikincil bir rol oynadığı da netlik kazandı.

Çinli şirketler, küresel iklim politikaları çerçevesinde teşvik edilen su, rüzgâr ve güneş enerjisi patlamasından ve genel enerji açlığından büyük kazanç sağlıyor. Yeni bir rapora göre, bu firmalar **geçtiğimiz yıl** Kuşak ve Yol Girişimi (Yeni İpek Yolu) kapsamındaki 150'den fazla ülkede toplam 24 GigaWatt (GW) elektrik üretim kapasitesi kurdu. 2023'te bu rakam 10 GW, 2022'de ise 22 GW idi. Bu da yeni bir rekor anlamına geliyor. Kurulan kapasitenin biraz fazlası su ve güneş enerjisi santrallerinden oluşuyor. Geri kalanı ise kömür, gaz ve petrol ile çalışıyor.

Ancak bu gelişmenin karanlık bir yüzü de var. Çin enerji teknolojisinin kontrol bileşenleri üzerinde kuramsal bir denetime sahip olduğundan, Pekin bu tesisleri gerektiğinde uzaktan kapatabilir ve böylece ülkeleri kaosa sürükleyebilir. Bu, yavaş yavaş yabancı pazarları ele geçiren Çin, elektrikli otomobillerde olduğu gibi, bu konuda da ciddi bir güvenlik sorunu olarak görülebilir.

Gerçeklik ve hayal dünyası

Ancak gerçekler, ne Çin'in ne de diğer ülkelerin uzun vadede elektrik arz güvenliği için gaz ve kömürden vazgeçemeyeceğini gösteriyor. Her ne kadar Çin'de rüzgâr ve güneş kapasitesi artırılıyor olsa da, aynı zamanda geçen yıl kömürden elektrik üretiminde de yeni bir rekor kırıldı. Neden mi? Çünkü Çin sanayisi ucuz ve güvenilir enerjiye muhtaç durumda.

Çin de biliyor ki, rüzgâr ve güneş enerjisi hava koşullarına bağlı dalgalanmalar nedeniyle sürekli ve güvenilir bir elektrik üretimi sağlayamaz. Ve batarya depolama sistemlerini Batı'daki tüm sanayileşmiş ülkelere daha ucuza üretebilecek tek ülke olmasına rağmen, bu seçenek hâlâ yüksek maliyet ve düşük kârlılık nedeniyle tercih edilmiyor. Komünist rejim, iklim politikasıyla süslenmiş hayallerdense planlama güvenliğine öncelik veriyor. Oysa Devlet Başkanı Xi Jinping, hava kalitesini bozması nedeniyle kömürden elektrik üretimini azaltmak istiyordu.

Batı kaybediyor

Rusya, küresel uranyum ve nükleer enerji pazarında başat iken; Çin, iklim ideolojisi ve ucuz üretim nedeniyle "yeşil enerji" sektöründe adım adım ilerliyor. Peki ya Batı? Olan biteni izlemekle yetiniyor ve ideolojik nedenlerle kendi (geleneksel) teknolojilerini geride bırakıyor. Kanıtlanmış elektrik üretim sistemlerini sürdürmek ve alternatifler üzerinde çalışmak yerine, Batı doğrudan henüz yeterince olgunlaşmamış teknolojilere yöneliyor. Bu da hem enerji güvenliğini azaltıyor hem de elektrik fiyatlarını ciddi şekilde artırıyor.

Çin sadece modern ve güvenli nükleer reaktörler kurmakla kalmıyor (örneğin Alman teknolojisiyle geliştirilmiş "küre-yataklı" reaktörler ve Amerikan teknolojisiyle geliştirilen toryum reaktörleri), aynı zamanda yeni enerji teknolojileri üzerine de aktif olarak araştırmalar yapıyor. Bu arada, kömür ve gazla çalışan geleneksel enerji santrallerini kendi elektrik üretiminin belkemiği olarak işletmeye devam ediyor.

Donald Trump bu çıkmazın farkına varmış gibi görünüyor ve buna karşı adımlar atmaya çalışıyor. Peki ya Almanlar? Onlar, karanlık ve rüzgarsız zamanlarda Sahra Çölü'ndeki bir hidroelektrik santrali kadar bile elektrik üretmeyen rüzgâr ve güneş santrallerini inşa etmeyi sürdürüyor.

Kaynak

/1/ FAZ 22.04.2025

<https://mail.google.com/mail/u/0/?ui=2&ik=19edc6173b&view=lg&permmsgid=msg-f:1830263404014398040>